

Sygn. akt I C 14/16

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 22 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: S.S.O. Renata Starczewska

Protokolant: st. sekr. sądowy Urszula Błasiak

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2017 r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa D. W. i P. W.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej w W.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki D. W.:

- 1) kwotę 75.000 (siedemdziesiąt pięć tysięcy) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,
- 2) kwotę 147,95 (sto czterdzieści siedem 95/100) złotych tytułem skapitalizowanych odsetek,
- 3) kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 września 2016 r. do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powoda P. W.:

- 1) kwotę 55.000 (pięćdziesiąt pięć tysięcy) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty tytułem zadośćuczynienia,
- 2) kwotę 147,95 (sto czterdzieści siedem 95/100) złotych tytułem skapitalizowanych odsetek,
- 3) kwotę 30.000 (trzydzieści tysięcy) złotych tytułem odszkodowania z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 września 2016 r. do dnia zapłaty,
- 4) kwotę 7.900 (siedem tysięcy dziewięćset) złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 22 września 2016 r. do dnia zapłaty tytułem zwrotu kosztów pogrzebu.

III. Umarza postępowanie w części dotyczącej kwoty 7.800 (siedem tysięcy osiemset) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od tej kwoty odnośnie żądania zwrotu kosztów pogrzebu.

IV. Oddala powództwo powodów w pozostałej części.

V. Nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 11.531,10 (jedenaście tysięcy pięćset trzydzieści jeden 10/100) złotych tytułem części nieuiszczonych kosztów sądowych.

VI. Zasądza od pozwanego na rzecz:

a) powódki D. W. kwotę 1.443,40 (tysiąc czterysta czterdzieści trzy 40/100) złotych;

b) powoda P. W. kwotę 2.309,44 (dwa tysiące trzysta dziewięć 44/100) złotych,

- tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

VII. Nie obciąża powodów kosztami sądowymi od oddalonej oraz umorzonych części

powództwa.

SSO R. Starczewska

UZASADNIENIE

W pozwie złożonym dnia 7 stycznia 2016 r. do Sądu Okręgowego w Kaliszu powódka D. W. domagała się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 147,95 zł tytułem skapitalizowanych odsetek. Natomiast powód P. W. domagał się zasądzenia od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwoty 147,95 zł tytułem skapitalizowanych odsetek. Ponadto powodowie wnieśli o zasądzenie od pozwanego na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według załączonego spisu kosztów. (k. 2-11)

W uzasadnieniu pozwu powodowie podali, iż w dniu 25 marca 2015 r. doszło do wypadku komunikacyjnego w którym zginęła ich córka M. W.. Wskazano, że pojazd sprawcy wypadku był ubezpieczony przez pozwanego. Powodowie podnieśli, iż przedwczesna, nagła śmierć dziecka wywołała u nich szok, a w ich życiu ogromną pustkę, której do tej pory nie potrafią zaakceptować a dotkliwe przeżycia psychiczne utrzymują się po dzisiejszy dzień. Podano, że pozwany wypłacił powodom kwoty po 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz koszty pogrzebu w kwocie 4.887,46 zł, które nie kompensują w pełni rozmiaru doznanej krzywdy. Powodowie podali, że zmarła M. była jedną z dwojga ich dzieci, w chwili śmierci miała 14 lat, mieszkała z powodami i bratem, pomagała rodzicom w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Była bardzo dobrą i wzorową uczennicą. Powódka przeżyła załamanie nerwowe, po otrzymaniu wiadomości o śmierci dziecka konieczna była interwencja Pogotowia i podanie powódce leków uspokajających. Powódka od dnia wypadku do chwili obecnej jest pod opieką psychiatry, kilkakrotnie była hospitalizowana na oddziałach psychiatrycznych. Pomimo leczenia powódka ma ostrą depresję, straciła motywację i chęć do działania oraz wykonywania zwykłych czynności dnia codziennego. Powód także nie powrócił do równowagi psychicznej. Z uwagi na konieczność opieki nad żoną nie korzystał z leczenia, jednak cierpi nad bezsenność, jest płaczący, przygnębiony i zniechęcony, stracił motywację do działania. Powodowie wnieśli o zadośćuczynienie w kwotach po 100.000 zł na rzecz każdego z nich i z tego tytułu dopłatę w kwotach po 75 000 zł a ponadto kwoty po 147,95 zł tytułem skapitalizowanych odsetek za okres od dnia 09.06.2015 r. do dnia 06.07.2015 r. od kwoty 25.000 zł. Podano, że zgłoszenie szkody nastąpiło w dniu 6 maja 2015 r. a zatem powodowie liczą odsetki od dnia 9 czerwca 2015 r. przy przyjęciu 30 dniowego terminu na wypłatę świadczenia.

W odpowiedzi na pozew pozwany (...) S.A. z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powodów na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego. W przypadku uwzględnienia powództwa pozwany wniósł o oddalenie wniosku o zasądzenie kosztów zastępstwa w kwotach po 7.200 zł na rzecz każdego z powodów.

W uzasadnieniu odpowiedzi na pozew pozwany przyznał, że ponosi odpowiedzialność za skutki zdarzenia i podał, że wypłacił powodom zadośćuczynienie w kwotach po 25.000 zł a ponadto powodowi zwrot kosztów pogrzebu. Podniesiono, że dalsze żądania powodów ponad wypłacone kwoty są zbyt wygórowane i odbiegają od sum przyznanych z tego tytułu przez sądy powszechne. Ponadto pozwany wskazał, że odsetki od kwoty zadośćuczynienia powinny być zasądzone od dnia wyrokowania. (k.113-116)

W piśmie procesowym z dnia 20 września 2016 r. powodowie rozszerzyli powództwo wnosząc o zasądzenie na rzecz powódki dodatkowo kwoty 50.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwotę 50.000 zł tytułem odszkodowania i na rzecz powoda dodatkowo kwotę 50.000 zł tytułem odszkodowania i kwotę 15.700 zł tytułem kosztów pogrzebu. (k.246-253)

W piśmie procesowym z dnia 27 października 2016 r. pełnomocnik powodów cofnął powództwo ze zrzeczeniem się roszczenia w zakresie kwoty 7.800 zł wraz z odsetkami za opóźnienie od tej kwoty, wskazując, że zwrot kosztów pogrzebu dotyczy jedynie kwoty 7.900 zł i odsetek od tej kwoty. (k.308-314)

W głosie do protokołu z dnia 8 lutego 2017 r. pełnomocnik powodów sprecyzował żądania wnosząc o zasądzenie na rzecz powódki kwoty 125.000 zł tytułem zadośćuczynienia oraz kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania, na rzecz powoda kwoty 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia i kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania. (k. 354-355)

Na rozprawie w dniu 17 marca 2017 r. pełnomocnik powódki sprecyzował, iż żądania powódki to kwota 125.000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami, kwota 50.000 zł tytułem odszkodowania z odsetkami, kwota 147,95 zł tytułem skapitalizowanych odsetek. Odnośnie powoda kwota 75.000 zł tytułem zadośćuczynienia z odsetkami, kwota 50.000 zł tytułem odszkodowania z odsetkami, kwota 147,95 zł tytułem skapitalizowanych odsetek, kwota 7.900 zł tytułem kosztów nagrobka.(k. 372-373)

Pozwany podtrzymał dotychczasowe stanowisko wnosząc o oddalenie powództwa.(k. 373)

Sąd poczynił następujące ustalenia faktyczne:

W dniu 25 marca 2015 r. w miejscowości P. doszło do wypadku komunikacyjnego, polegającego na tym, że kierujący motocyklem P. C. umyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując z prędkością znacznie przekraczającą dozwoloną prędkość w terenie zabudowanym tj. prędkością około 106 km/h oraz bez wymaganych uprawnień nie zachował szczególnej ostrożności podczas zbliżania się do oznaczonego przejścia dla pieszych, nie ustąpił pierwszeństwa i potracił prawidłowo przechodzącą przez przejście M. W., która w wyniku doznanych obrażeń zmarła. Wyrokiem z dnia 22 października 2015 r. Sąd Rejonowy w Kaliszu uznał P. C. winnym spowodowania wypadku drogowego ze skutkiem śmiertelnym.

dowód: notatka urzędowa k. 16-17, notatka o zdarzeniu k. 18, akt oskarżenia k. 19-24, wyrok z uzasadnieniem k.25 – 31.

Sprawca zdarzenia posiadał ubezpieczenie w pozwanym zakładzie(...). z siedzibą w W..

okoliczność bezsporna, KRS k. 119-127, akta szkody.

Poszkodowana M. W. w chwili zdarzenia miała 14 lat, była jedną z dwojga dzieci P. i D. W., była jedyną i najmłodszą córką powodów, uczennicą pierwszej klasy gimnazjum. Małoletnia M. była dzieckiem zdolnym, uczyła się bardzo dobrze, była wzorową uczennicą, nie stwarzała problemów wychowawczych. Mieszkała z rodzicami i starszym bratem.

dowód: dyplom k. 256, umowa stypendialna k.257-261, akt zgonu k.32, zdjęcia k.44-50, zeznania świadków: M. T. nagranie 00:38:30-00:58:49 płyta k. 154 oraz nagranie 00:17:02-00:28:32 płyta k.353, A. K. (1) nagranie 00:58:50 –01:07:13 płyta k. 154, zeznania powódki D. W. nagranie 00:09:44-00:50:20 płyta k.334, zeznania powoda P. W. nagranie 00:03:33-00:32:14 płyta k.154 oraz nagranie 00:50:21-01:13:18 płyta k.334.

Powód pracował w Niemczech, prowadził działalność gospodarczą – przedsiębiorstwo budowlane, zarabiał około 5.000 – 6.000 zł miesięcznie, przyjeżdżał do domu co drugi weekend, wówczas rodzina spędzała czas wspólnie. Powódka również pracowała w Niemczech około sześć razy w roku po 2 tygodnie, zarabiała wówczas około 1500 zł. O wypadku powodowie dowiedzieli się gdy przebywali w Niemczech. Powód zrezygnował z pracy w Niemczech i wrócił w grudniu 2015 r. do domu.

Po wypadku powodowie byli załamani, zamknęli się w sobie, izolowali się od otoczenia. Powódka po zdarzeniu podjęła leczenie psychiatryczne, które nadal kontynuuje i przyjmuje lekarstwa od psychiatry. Powódka przebywała na leczeniu szpitalnym psychiatrycznym. Powodowie codziennie wspominają córkę, nie mogą pogodzić się z jej śmiercią, odwiedzają jej grób.

dowód: zgłoszenie działalności gospodarczej, zaświadczenie urzędu skarbowego, rachunki przychodów, zgłoszenie wyrejstrowania działalności wraz z tłumaczeniami k.291-304, 315, zeznania świadków: M. T. nagranie 00:38:30-00:58:49 płyta k.154 oraz nagranie 00:17:02-00:28:32 płyta k.353, K. W. nagranie 00:28:33-00:40:53 płyta k.353, A. K. (1) nagranie 00:58:50-01:07:13 płyta k.154, P. P. (2) nagranie 00:04:18-00:17:01 płyta k. 353, zeznania powódki D. W. nagranie 00:09:44-00:50:20 płyta k.334, zeznania powoda P. W. nagranie 00:03:33-00:32:14 płyta k.154 oraz nagranie 00:50:21-01:13:18 płyta k.334, dokumentacja lekarska k.51-82,343-348.

Koszty nagrobka wyniosły kwotę 7.900 zł.

dowód: faktura k. 255.

Powódka D. W. miała bardzo silną więź emocjonalną z córką. Rodzina funkcjonowała prawidłowo, rodzice w prawidłowy sposób wywiązywali się ze swoich obowiązków rodzicielskich. Wszystkich członków rodziny łączyły bliskie serdeczne związki. Tragiczna śmierć córki była dla D. W. sytuacją silnie traumatyczną i spowodowała wystąpienie zaburzeń emocjonalnych, które w istotnym nasileniu trwały około roku i wykraczały poza prawidłowy proces żałoby. Stan emocjonalny powódki wymagał hospitalizacji psychiatrycznej, zastosowania farmakoterapii i skorzystania z pomocy psychologicznej w szpitalu. Wypadek wpłynął negatywnie na funkcjonowanie powódki, poprzez pojawienie się zaburzeń emocjonalnych pogorszył jakość jej codziennego funkcjonowania i wpłynął ograniczająco na jej aktywność życiową. Powódka wycofała się z kontaktów z innymi osobami, stała się bierna, apatyczna. Nadal wymaga stosowania farmakoterapii. Nie jest zainteresowana podejmowaniem działań ukierunkowanych na budowanie przyszłości. W chwili obecnej jej stan psychiczny nadal nie jest w pełni stabilny. Rokowanie co do poprawy jest obecnie niepewne. Nadal wymaga kontynuowania leczenia psychiatrycznego oraz podjęcia systematycznej terapii psychologicznej, co pozwoliłoby złagodzić skutki przeżywanej żałoby i stworzyć warunki do jej zamknięcia.

Z powodu wystąpienia przedłużonych zaburzeń adaptacyjnych z epizodem depresyjnym ciężkim, które wystąpiły po śmierci córki i w znacznym natężeniu utrzymywały się około roku, doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu.

dowód: opinia psychiatryczno-psychologiczna psychiatry D. Ś. (1) (S.) oraz psychologa A. K. (2) k.174-183, ustna opinia biegłej D. Ś. (1) (S.) nagranie 00:13::57-00:50:08 płyta k.274.

Powód P. W. miał bardzo silną więź emocjonalną z córką. Rodzina funkcjonowała prawidłowo, rodzice w prawidłowy sposób wywiązywali się ze swoich obowiązków rodzicielskich. Wszystkich członków rodziny łączyły bliskie serdeczne związki. Tragiczna śmierć córki była dla niego sytuacją silnie traumatyczną i spowodowała wystąpienie zaburzeń emocjonalnych, które w istotnym nasileniu trwały około roku. Utrudniały powodowi codzienne funkcjonowanie ale go z niego nie wyłączały, nie powodowały także konieczności leczenia psychiatrycznego czy terapii psychologicznej. Przebieg i nasilenie zaburzeń nie wykraczało poza prawidłowy proces żałoby. Stwierdzone objawy, ich nasilenie i czas trwania w ocenie psychiatrycznej i psychologicznej nie dają podstaw do stwierdzenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Dotychczasowy przebieg żałoby spowodował zmiany w społecznym funkcjonowaniu badanego polegające na ograniczeniu kontaktów z innymi i na okresowym wycofaniu się z aktywności jak również uniemożliwienie zdolności do wykonywania pracy w Niemczech. W chwili obecnej powód nadal odczuwa skutki śmierci córki, jest w trakcie trwania żałoby. Nie wymaga kontynuowania leczenia psychiatrycznego wymaga podjęcia systematycznej terapii psychologicznej, ukierunkowanej na złagodzenie skutków traumy i podjęcie próby zamknięcia żałoby, co umożliwiłoby większe skupienie się na bieżących sprawach rodziny i podjęcia wysiłku rekonstruowania swojego życia.

dowód: opinia psychiatryczno-psychologiczna psychiatry D. Ś. (1) (S.) oraz psychologa A. K. (2) k.184-190. ustna opinia biegłej D. Ś. (1) (S.) nagranie 00:13::57-00:50:08 płyta k.274, ustna opinia biegłej A. K. (2) nagranie 00::50:09-00:58:54 płyta k.274.

Pismem z dnia 6 maja 2015 r. powodowie wezwali pozwanego do wypłaty na ich rzecz kwot po 100.000 zł tytułem zadośćuczynienia a ponadto na rzecz powoda kwoty 4.887,46 zł tytułem kosztów pogrzebu. Pozwany otrzymał zgłoszenie szkody w dniu 8 maja 2015 r.

dowód: pismo powodów z dnia 06.05.2015r. – k. 33-36, akta szkody.

Decyzją z dnia 2 lipca 2015 r. pozwany przyznał powodom po 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia za śmierć dziecka. Ponadto przyznano powodowi koszty pogrzebu w kwocie 4.887,46 zł.

okoliczności bezsporne, decyzja z dnia 02.07.2015 r. k.38-39, przelewy k. 41,42.

Powód ma wykształcenie zawodowe, pracuje w Zakładzie (...) i zarabia około 1.800 zł miesięcznie.

Powódka ma wykształcenie zawodowe, jest ekspedientką, pracuje w Zakładzie (...) i zarabia około 1.600 zł miesięcznie.

Strony ponoszą opłaty za dom: prąd kwota 200 zł na dwa miesiące, Internet z telefonem kwota 100 zł miesięcznie, wywóz śmieci 54 zł co 3 miesiące, woda 50-70 zł miesięcznie, podatek kwota 200 zł rocznie. Strony zamieszkują z synem lat 23, który nie pracuje, nie jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy.

dowód: oświadczenie k.83-87,88-92, faktury i rachunki k.93,99-101, oświadczenia k. 94,96, zaświadczenie k.97, decyzja k.98, umowa o pracę k. 262,264, 266,lista płac k. 263,267-268, świadectwo pracy k. 265, zeznania powódki D. W. nagranie 00:09:44-00:50:20 płyta k.334, zeznania powoda P. W. nagranie 00:03:33-00:32:14 płyta k.154 oraz nagranie 00:50:21-01:13:18 płyta k.334.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, w szczególności w oparciu o złożone dokumenty, opinię psychiatryczno-psychologiczną A. K. (2) i D. Ś. (1) (S.), zeznania świadków oraz zeznania powodów, które w powyższym zakresie Sąd uznał za wiarygodne.

Opinie biegłych Sąd uznał za jasne, pełne i należyście uzasadnione, a wnioski z nich wyciągnięte za logiczne. Sąd uznał opinie biegłych psychiatry i psychologa za wiarygodne, gdyż zostały sporządzone w sposób rzetelny, fachowy i zgodnie ze standardami zawodowymi. Wskazać należy, iż biegli przygotowując opinie oparli się na dokumentacji medycznej zgromadzonej w aktach sprawy i przeprowadzili badanie powodów, celem ustalenia aktualnego stanu zdrowia powodów oraz więzi emocjonalnych z córką. Biegli szczegółowo uzasadniali swoje wnioski w opiniach pisemnych, a dodatkowo w ustnej opinii, udzielając wyczerpujących wyjaśnień na wszystkie pytania i wątpliwości stron. Biegła psychiatra wyjaśniła, że w przypadku powodów nie zachodzą przesłanki do określenia trwałego uszczerbku na zdrowiu, wskazała, że zachodzi konieczność terapii psychologicznej i może ona odbywać się w ramach NFZ. Biegłe wskazały, że fakt, iż powodowie nie uczestniczą w terapii psychologicznej wydłuża okres powrotu do zdrowia. Ponadto biegli wskazali, iż nie ma przeszkód aby powodowie pracowali w Niemczech.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika powódki o przeprowadzenie dowodu z opinii neurologa, albowiem biegli psychiatra i psycholog szczegółowo wypowiedzieli się odnośnie więzi emocjonalnych powódki z dzieckiem, wpływu zdarzenia na zdrowie powódki, funkcjonowanie w środowisku, możliwość podjęcia pracy, konieczność dalszego leczenia.

Sąd zważył, co następuje:

Odpowiedzialność pozwanego (...) Towarzystwa (...) S.A. z siedzibą w W. wynika z umowy ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego zawartej przez wymienionego pozwanego.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c., przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Uprawniony do odszkodowania w związku ze zdarzeniem objętym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela (§ 4). Odpowiedzialność pozwanego, której w toku postępowania nie kwestionował wynika, zatem zarówno wprost z cytowanego przepisu art. 822 § 4 k.c., jak również z art. 34 ustawy z 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tj. Dz.U. z 2013 r., poz. 392 ze zm.) i art. 36 cytowanej ustawy, który określa odpowiedzialność ubezpieczyciela w granicach odpowiedzialności posiadacza pojazdu mechanicznego.

Podstawę odpowiedzialności cywilnej pozwanego za skutki zdarzenia, w wyniku którego córka powodów poniosła śmierć stanowią przepisy art. 436 k.c. w zw. z art. 435 k.c. Ustanawiają one odpowiedzialność posiadacza pojazdu mechanicznego wobec poszkodowanego ruchem tego pojazdu na zasadzie ryzyka przy uwzględnieniu przyczynowości, o której mowa, w art. 361 k.c. Związek przyczynowy między zdarzeniem, w którym uczestniczyła małoletnia M. W. a skutkiem w postaci jej śmierci jest oczywisty i wynika z ustaleń poczynionych w postępowaniu karnym.

W przedmiotowej sprawie sporna była wysokość kwoty zadośćuczynienia z tytułu krzywdy powodów, zasadność i wysokość odszkodowania a ponadto zasadność i wysokość kosztów nagrobka.

Wśród roszczeń zgłoszonych przez powodów na pierwszy plan wysuwało się żądanie zapłaty zadośćuczynienia za śmierć osoby bliskiej. Po nowelizacji kodeksu cywilnego dokonanej ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731) zakresem odszkodowania na podstawie art. 446 § 4 k.c. objęty jest uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższych członków rodziny zmarłego, w następstwie jego śmierci, spowodowanej uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. Krąg uprawnionych do domagania się kompensaty krzywdy obejmuje wyłącznie członków rodziny zmarłego, przy czym muszą być to najbliżsi członkowie tej rodziny. Obejmuje on z reguły małżonka, dzieci i rodziców zmarłego.

Na podstawie art. 436 § 2 k.c. w zw. z art. 415 k.c. pozwany odpowiada za skutki wypadku, które to przepisy określają odpowiedzialność posiadacza pojazdu mechanicznego wobec poszkodowanego, ruchem tego pojazdu na zasadzie winy, przy uwzględnieniu przyczynowości, o której mowa w art. 361 k.c.. Należy podkreślić, iż zasada odpowiedzialności pozwanego jest bezsporna, pozwany wypłacił już świadczenie z tytułu zadośćuczynienia.

Zmarła M. W. była córką powodów a zatem powodowie należą do kręgu osób najbliższych dla zmarłej w rozumieniu art. 446 § 4 k.c. Powodów łączyła z córką bardzo silna więź rodzinna i uczuciowa, co wynika z zeznań nie tylko powodów, ale i zeznań świadków a także z wydanych w sprawie opinii.

W ramach roszczenia z art. 446 § 4 k.c. kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Realizacja tego roszczenia ma pomóc dostosować się najbliższym członkom rodziny zmarłego do nowej rzeczywistości. Ma także na celu złagodzenie cierpienia wywołanego utratą osoby bliskiej. Do okoliczności wpływających na wysokość tego świadczenia zaliczyć z pewnością należy dramatyzm przeżyć u osób bliskich zmarłego, poczucie osamotnienia, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, charakter i rodzaj zaburzeń w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy.

Oceniając wysokość zgłoszonych przez powodów roszczeń o wyrównanie krzywdy Sąd miał na uwadze, że w dotychczasowym orzecznictwie sądowym i doktrynie zostały wypracowane kryteria ustalania zadośćuczynienia pieniężnego za naruszenie dóbr osobistych (art. 23 k.c. i art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c.). Sąd orzekając w przedmiocie takiego żądania musi wziąć pod uwagę kompensacyjny charakter zadośćuczynienia i rodzaj naruszonego dobra. Z uwagi na ciężar gatunkowy dobra osobistego w postaci prawa do życia w rodzinie, wywodzonego z art. 446 § 4 k.c. powinno ono w hierarchii wartości zasługiwać na wzmożoną ochronę w porównaniu z innymi dobrami.

Nie ulega, zatem wątpliwości, że o wysokości zadośćuczynienia z art. 446 § 4 k.c. powinny decydować głównie kryteria zobiektywizowane, jako że służy ono naprawieniu szkody powstałej w sferze przeżyć psychicznych poszkodowanego, w więc dotyczącej szeroko rozumianych dóbr osobistych. Dlatego też istotnym i łatwo uchwytnym elementem wpływającym na tę postać kompensaty jest stopień pokrewieństwa łączący osobę bliską ze zmarłym, charakter tych relacji, rola jaką zmarły pełnił w rodzinie, wiek zmarłego oraz osoby bliskiej.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt rozpoznawanej sprawy trzeba wskazać, że szczególnie traumatycznym przeżyciem dla powodów była utrata małoletniego dziecka, wiąże się ona z bólem, poczuciem krzywdy i zawiedzionych nadziei. Sąd uwzględnił fakt, że śmierć poszkodowanej spowodowała u powodów zaburzenia emocjonalne polegające głównie na silnym odczuwaniu lęku i niepokoju, aktywności, przeżywaniu okresów obniżonego nastroju i apatii, a także na myślach dotyczących zmarłej. Utrudniało to funkcjonowanie społeczne, powodowie zamknęli się w sobie, unikali kontaktów z innymi osobami. Sąd wziął pod uwagę, iż powódka przed zdarzeniem nie korzystała w ogóle z terapii psychologicznej i z pomocy psychiatrycznej a od zdarzenia jest pod stałą opieką psychiatry.

Powódka D. W. miała bardzo silną więź emocjonalną z córką. Tragiczna śmierć córki była dla D. W. sytuacją silnie traumatyczną i spowodowała wystąpienie zaburzeń emocjonalnych, które w istotnym nasileniu trwały około roku i wykaczały poza prawidłowy proces żałoby. Stan emocjonalny powódki wymagał hospitalizacji psychiatrycznej, zastosowania farmakoterapii i skorzystania z pomocy psychologicznej w szpitalu. Wypadek wpłynął negatywnie na funkcjonowanie powódki, poprzez pojawienie się zaburzeń emocjonalnych pogorszył jakość jej codziennego funkcjonowania i wpłynął ograniczająco na jej aktywność życiową. Powódka wycofała się z kontaktów z innymi osobami, stała się bierna, apatyczna. Nie jest zainteresowana podejmowaniem działań ukierunkowanych na budowanie przyszłości. W chwili obecnej jej stan psychiczny nadal nie jest w pełni stabilny. Nadal wymaga kontynuowania leczenia psychiatrycznego oraz podjęcia systematycznej terapii psychologicznej, co pozwoliłoby złagodzić skutki przeżywanego żałoby i stworzyć warunki do jej zamknięcia. Z powodu wystąpienia przedłużonych zaburzeń adaptacyjnych z epizodem depresyjnym ciężkim, które wystąpiły po śmierci córki i w znacznym natężeniu utrzymywały się około roku, doznała długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Sąd uwzględnił, że taki sposób funkcjonowania emocjonalnego i społecznego powódki utrzymuje się do dnia dzisiejszego.

Powód P. W. miał bardzo silną więź emocjonalną z córką. Tragiczna śmierć córki była dla niego sytuacją silnie traumatyczną i spowodowała wystąpienie zaburzeń emocjonalnych, które w istotnym nasileniu trwały około roku. Utrudniały mu codzienne funkcjonowanie ale go z niego nie wyłączały, nie powodowały także konieczności leczenia psychiatrycznego czy terapii psychologicznej. Przebieg i nasilenie zaburzeń nie wykaczało poza prawidłowy proces żałoby. Stwierdzono objawy, ich nasilenie i czas trwania w ocenie psychiatrycznej i psychologicznej nie dają podstaw do stwierdzenia długotrwałego uszczerbku na zdrowiu. Dotychczasowy przebieg żałoby spowodował zmiany w społecznym funkcjonowaniu badanego polegające na ograniczeniu kontaktów z innymi i na okresowym wycofaniu się z aktywności jak również uniemożliwienie zdolności do wykonywania pracy w Niemczech. W chwili obecnej powód nadal odczuwa skutki śmierci córki, jest w trakcie trwania żałoby. Nie wymaga kontynuowania leczenia psychiatrycznego wymaga podjęcia systematycznej terapii psychologicznej, ukierunkowanej na złagodzenie skutków traumy i podjęcie próby zamknięcia żałoby, co umożliwiłoby większe skupienie się na bieżących sprawach rodziny i podjęcia wysiłku rekonstruowania swojego życia.

Wszystkie te okoliczności nakazywały Sądowi uwzględnić powództwo przy przyjęciu, że właściwą kwotą zadośćuczynienia należnego powódce D. W. za śmierć córki będzie kwota 100.000 zł. a odnośnie powoda P. W. kwota 80.000 zł. W ocenie Sądu powyższe kwoty w świetle okoliczności sprawy będą stanowiły dla powodów ekonomicznie odczuwalną wartość. Mając na uwadze fakt, że pozwany zakład ubezpieczeń wypłacił powódce z tytułu zadośćuczynienia kwotę 25.000 zł, Sąd zasądził na rzecz powódki D. W. kwotę 75.000 zł. (100.000 zł – 25.000 zł (wypłacone przez pozwanego) = 75.000 zł.) - pkt I. 1) wyroku. Natomiast na rzecz powoda P. W. Sąd zasądził tytułem zadośćuczynienia kwotę 55.000 zł (80.000 zł – 25.000 zł (wypłacone przez pozwanego) = 55.000 zł.) - punkt II. 1) wyroku.

O odsetkach od powyższych roszczeń powodów, Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. w zw. z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Pismem z dnia 6 maja 2015 r. powodowie zgłosili pozwanemu wysokość dochodzonych żądań w zakresie zadośćuczynienia i kosztów pogrzebu. Jak wynika z akt szkody pozwany pismo powodów ze zgłoszeniem szkody otrzymał w dniu 8 maja 2015 r., przy przyjęciu 30 dniowego terminu, świadczenia powodów stały się wymagalne w dniu 8 czerwca 2015 r., a zatem Sąd zasądził na rzecz powodów odsetki za opóźnienie zgodnie z żądaniem od dnia 9 czerwca 2015 r.

Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego szkodę wypłacił powodom kwoty po 25.000 zł tytułem zadośćuczynienia w dniu 6 lipca 2015 r. (przelewy k.41,42), a zatem zasadne jest roszczenie powodów o zasądzenie odsetek od powyższej kwoty za okres od dnia 9 czerwca 2015 r. do dnia 6 lipca 2015 r. czyli kwoty po 147,95 zł na rzecz każdego z powodów, tytułem skapitalizowanych odsetek. (pkt. I. 2) i pkt. II. 2) wyroku)

Odnosnie zgłoszonego przez powodów żądania zapłaty odszkodowania za pogorszenie sytuacji życiowej na skutek śmierci córki, to w pierwszym rzędzie podnieść należy, że przepis art. 446 § 3 k.c. odmiennie niż przed nowelizacją, jest dziś podstawą do kompensaty wyłącznie szkody majątkowej (por. Andrzej Śmieja [w:] System Prawa Prywatnego. Prawo zobowiązań- część ogólna. Tom 6, pod redakcją Adama Olejniczaka, str.734; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2010 r., I ACa 178/10, LEX nr 715515).

Swoje roszczenie w zakresie żądania zasądzenia kwoty 50.000 zł tytułem odszkodowania, powodowie oparli na treści przepisu art. 446 § 3 k.c., zgodnie z którym Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego stosowne odszkodowanie, jeżeli wskutek jego śmierci nastąpiło znaczne pogorszenie ich sytuacji życiowej. Pod pojęciem pogorszenia sytuacji życiowej należy rozumieć nie tylko pogorszenie obecnej sytuacji materialnej, ale także utratę realnej możliwości polepszenia warunków życia. Należy tu przytoczyć przykładowo sytuację śmierci osoby bliskiej, z którą związana była realizacja planów życiowych mających poprawić warunki materialne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 lipca 1974 r., I CR 361/74, OSP 1975/9/204), jak również pogorszenie sytuacji życiowej w wyniku doznania silnego wstrząsu psychicznego na skutek tragicznej śmierci osoby najbliższej, co pociąga za sobą osłabienie aktywności życiowej, zmniejszenie zarobków i zwiększenie wydatków poniesionych na leczenie lub na pomoc innych osób (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 1969 r., II CR 114/69, OSNCP 1970/7-8/129). Pogorszenie sytuacji życiowej obejmuje tak szkody obecne, jak i przyszłe, które choć w pewnym stopniu dają się ocenić materialnie – vide niektóre czynności z zakresu opieki czy wzajemnej pomocy, gdzie dokładne określenie ich rozmiarów nie jest możliwe, stąd w grę wchodzi przyznanie przez Sąd „stosownego odszkodowania”.

W oparciu o analizę okoliczności faktycznych ustalonych w sprawie Sąd doszedł do wniosku, że roszczenia powodów w zakresie żądania odszkodowania z tytułu znacznego pogorszenia ich sytuacji życiowej na skutek śmierci córki są słuszne, co do zasady, ale nie, co do wysokości. Powodowie w toku niniejszego postępowania wykazali, że ich aktualna sytuacja życiowa – w tym rodzinna i majątkowa, zmieniła się w stosunku do sytuacji, jaka istniała jeszcze za życia ich córki.

Z zeznań stron i świadków oraz przedłożonych do akt dokumentów wynika, że poszkodowana M. przed zdarzeniem zamieszkiwała razem z rodzicami. Powodowie pracowali zawodowo, powód pracował od około 8 lat w Niemczech, prowadził działalność gospodarczą, zarabiał około 5000-6000 zł miesięcznie a obecnie zarabia około 1800 zł miesięcznie. Powódka wcześniej wyjeżdżała do pracy do Niemiec na okresy 2 tygodni, około 6 razy w roku i zarabiała około 1500 zł za każdy wyjazd, obecnie zarabia około 1600 zł miesięcznie. Powódka podjęła pracę od sierpnia 2016 r. Z dochodów osiągniętych przez powoda i powódkę utrzymywała się czteroosobowa rodzina a obecnie powodowie i ich syn, który nie pracuje. Powodowie nie chcą obecnie pracować w Niemczech, mimo, że jak wskazała biegła nie ma przeciwwskazań aby nie mogli pracować za granicą.

Nie budzi żadnych wątpliwości w ocenie Sądu, iż śmierć M. W. spowodowała obniżenie standardu życia powodów na skutek utraty środków pieniężnych uzyskiwanych przez powodów z tytułu pracy za granicą, powód pracował jeszcze przez jakiś czas ale zrezygnował z prowadzonej działalności i wrócił do domu podjął pracę w obecnym

miejscu zatrudnienia. Należy mieć na uwadze, że wówczas gdy powód pracował w Niemczech to ponosił własne koszty utrzymania, mieszkania czy dojazdów do domu, jednakże środki finansowe uzyskiwane głównie przez powoda pozwalały całej rodzinie żyć na dobrym poziomie, strony miały środki na bieżące utrzymanie rodziny a także na dokonywanie bieżących remontów domu. Aktualnie powodowie pracują zawodowo ale zarobki powoda są niższe niż wcześniej uzyskiwane. Syn stron nie pracuje, nie jest zarejestrowany w Urzędzie Pracy, pozostaje na utrzymaniu rodziców. Sąd przy ustalaniu wysokości odszkodowania uwzględnił również cierpienie powodów związane ze stratą osoby bliskiej i związane z tym osłabienie ich aktywności życiowej oraz motywacji do przezwycięzania trudności życia codziennego, gdyż te zmiany w sferze ich dóbr niematerialnych przez dwa lata leczenia rzutowały na ich sytuację materialną, bowiem powódka nie była w stanie podjąć pracy a powód zrezygnował z pracy aby zajmować się żoną.

Podnieść też należy, iż podstawą przyznania odszkodowania z art. 446 § 3 k.c. jest znaczne pogorszenie sytuacji życiowej, a więc nie tylko obecnej sytuacji materialnej, lecz także utrata realnej możliwości polepszenia warunków życia i realizacji planów życiowych (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 14 listopada 2013 r., I ACa 697/13, LEX nr 1409246). W związku z powyższym szkoda powodów obejmuje ponadto utratę pomocy, jakiej mogli oczekiwać od zmarłej córki w przyszłości, w tym finansowej. Należy też wskazać, iż na szkodę majątkową powodów, podlegającą rekompensacie w oparciu o art. 446 § 3 k.c., składają się także koszty koniecznego leczenia wywołanego zaburzeniami emocjonalnymi pozostającymi w adekwatnym związku przyczynowym ze śmiercią córki. Biegli wskazali, że powodowie powinni podjąć leczenie psychologiczne i jest to możliwe w ramach NFZ.

Mając na uwadze powyższe, w ocenie Sądu należne powodom odszkodowanie winno stanowić kwotę 30.000 zł i taka kwota została zasądzona od pozwanego na rzecz każdego z powodów. (punkt I. 3) i II. 3) sentencji wyroku).

O odsetkach od powyższych kwot po 30.000 zł tytułem odszkodowania, Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. mając na uwadze, iż powodowie zgłosili żądanie w piśmie z dnia 20 września 2016 r. doręczonym pozwanemu w dniu 21 września 2016 r. (k.270)) a zatem Sąd zasądził na rzecz powodów powyższe kwoty z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu pisma z żądaniem w tym zakresie tj. od dnia 22 września 2016 r.

Zgodnie z art. 446 § 1 k.c. jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, zobowiązany do naprawienia szkody powinien zwrócić koszty leczenia i pogrzebu temu, kto je poniósł.

Odnośnie zgłoszonego przez powoda P. W. żądania zapłaty kosztów pogrzebu, nie było sporne między stronami, iż koszty pogrzebu zostały zwrócone powodowi oprócz kosztów nagrobka, które zgodnie ze złożoną fakturą z dnia 3 listopada 2015 r. numer (...) wyniosły kwotę 7.900 zł, którą Sąd zasądził na rzecz powoda z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia następnego po dniu doręczenia pozwanemu pisma z żądaniem w tym zakresie tj. od dnia 22 września 2016 r. – punkt II. 4) wyroku.

Odnośnie żądania w kwocie 7.800 zł tytułem kosztów nagrobka wobec cofnięcia powództwa w tym zakresie ze zrzeczeniem się roszczenia Sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 203§1 w zw. z art. 355 §1 k.p.c. (pkt III. wyroku)

Sąd w punkcie IV sentencji wyroku oddalił powództwo w zakresie przekraczającym zasądzone sumy uznając, że pozostałe kwoty żadanego zadośćuczynienia i odszkodowania byłyby zbyt wygórowane i nie adekwatne to stopnia pokrzywdzenia powodów.

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 100 k.p.c. i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tj. Dz.U. z 2014 r., poz. 1025 ze zm.) oraz § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800)

Koszty sądowe w niniejszej sprawie to: opłata sądowa od pozwu odnośnie powódki kwota 8.757,40 zł, odnośnie powoda kwota 7.042,40 zł, koszty opinii psychologa A. K. kwota 639,40 zł (odnośnie każdego z powodów k.191), koszty

opinii psychiatry D. Ś. kwota 639,40 zł odnośnie każdego z powodów (k.191), oraz koszty stawiennictwa świadka kwota 27,60 zł (k. 158).

Zatem odnośnie powódki koszty sądowe to kwota 10.050 zł ($8.757,40 + 639,40 + 639,40 + 13,80 = 10.050$), natomiast odnośnie powoda kwota 8.335 zł ($7.042,40 + 639,40 + 639,40 + 13,80 = 8.355$).

Powódka D. W. wygrała sprawę w 60 %, a pozwany w 40 % a zatem pozwany powinien uiścić koszty sądowe w kwocie 6.030 zł ($10.050 \times 60\% = 6.030$)

Powód P. W. wygrał sprawę w 66% a pozwany w 34 % a zatem pozwany powinien uiścić koszty sądowe w kwocie 5.501,10 zł ($8.355 \times 66\% = 5.501,10$)

Zatem pozwany ma do zapłacenia na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Kaliszu kwotę 11.531,10 zł ($6.030 + 5.501,10 = 11.531,10$) tytułem części kosztów sądowych - pkt V. wyroku. Sąd nie obciążył powodów nieuiszczonymi kosztami sądowymi od oddalonej i umorzonej części powództwa, mając na uwadze ich sytuację majątkową oraz rodzinną - pkt. VII wyroku.

W zakresie rozliczenia kosztów zastępstwa procesowego powódki Sąd przyjął wynagrodzenie pełnomocnika powódki w kwocie 7.200 zł, opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, łącznie kwota 7.217 zł. i odnośnie powoda taka sama kwota 7.217 zł tytułem kosztów pełnomocnika.

Koszty zastępstwa procesowego pozwanego obejmują wynagrodzenie w kwocie po 7200 zł odnośnie każdego z powodów, opłata od pełnomocnictw 34 zł. Powódka wygrała sprawę w 60% a pozwany w 40% a zatem powódce należy się kwota 4.330,20 zł ($7.217 \times 60\% = 4.330,20$) a pozwanemu kwota 2.886,80 zł ($7.217 \times 40\% = 2.886,80$). Po potrąceniu tych kwot powódce przysługuje tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwota 1.443,40 zł ($4.330,20 - 2.886,80 = 1.443,40$) – pkt VI. a) wyroku.

Powód wygrał sprawę w 66% a pozwany w 34% a zatem powodowi należy się kwota 4.763,22 zł ($7.217 \times 66\% = 4.763,22$) a pozwanemu kwota 2.453,78 zł ($7.217 \times 34\% = 2.453,78$). Po potrąceniu tych kwot powodowi przysługuje tytułem kosztów zastępstwa procesowego kwota 2.309,44 zł ($4.763,22 - 2.453,78 = 2.309,44$) i taką kwotę Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda w pkt. VI b) wyroku.

SSO R. Starczewska